Korduma kippuvad küsimused: abivahendite ja meditsiiniseadmete reformi ajakava muudatus

Üldine selgitus

Riigikogu menetluses on ravikindlustuse seaduse ja teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu, millega luuakse õiguslik alus Sotsiaalkindlustusameti kaudu korraldatavate abivahendite etapiviisiliseks üleviimiseks Tervisekassa kaudu rahastatavate meditsiiniseadmete loetellu. Reformi tulemusena kujuneb üks meditsiiniseadmete loetelu koos ühtsetel põhimõtetel hüvitamistingimuste ja rahastamise reeglitega.

Algselt kavandati üleviimine kolme aasta jooksul, aastatel 2027–2029. **Reformi jõustumine on nüüd kavandatud 1. jaanuarile 2028 ehk aasta võrra hilisemaks**, et anda asutustele, ettevõtjatele ja teistele partneritele **ettevalmistusteks rohkem aega. Tähtis on, et kõik osapooled oleksid uuendusteks valmis ja muudatused toimiksid praktikas hästi. Nii saavad asutused ja teenuseosutajad vajalikud muudatused paremini läbi mõelda ning valmistuda nende elluviimiseks. Seetõttu ei toimu 2027. aastal abivahendite rahastamise korralduses reformiga seotud muudatusi ja abivahendite etapiviisiline üleviimine Tervisekassasse on plaanitud 2028. ja 2029. aastal.**

Millal reform jõustub?
Reformi jõustumise eelduseks on seaduste muudatuste heakskiit. Hetkel on eelnõu lugemised Riigikogus veel käimas. Täpsustatud ajakava kohaselt jõustuvad reformi I ja II etapp koos 1. jaanuaril 2028 ning III etapp endiselt 1. jaanuaril 2029. See tähendab, et reformi **ajaline kestus** ei muutu, kuid esimeste muudatuste ettevalmistamiseks jääb rohkem aega. Etappide sisus praegu muudatusi kavandatud ei ole. Täpsem ülevaade sellest, millised abivahendid ja millises etapis Tervisekassa süsteemi liiguvad, on leitav Sotsiaalministeeriumi kodulehel.

Etapp	Uus jõustumisaeg	Muudatus
I etapp	1.01.2028	Lükatakse ühe aasta võrra edasi
II etapp	1.01.2028	Jõustumisaeg ei muutu

III etapp	1.01.2029	Jõustumisaeg ei muutu

Miks reformi jõustumine edasi lükatakse?
Muudatuste jõustumist lükatakse edasi võttes arvesse valdkonna partnerite tagasisidet ja vajadust pikema ettevalmistusaja järele. Tähtis on, et kõik osapooled oleksid uuendusteks valmis ja muudatused toimiksid praktikas hästi. Nii saavad asutused ja teenuseosutajad vajalikud muudatused paremini läbi mõelda ning valmistuda nende elluviimiseks.

Korduma kippuvad küsimused: abivahendeid vajavad inimesed

Mida ajakava muutus minu jaoks tähendab?
2027. aastal jätkub abivahendite hüvitamine senise korra järgi ning uue süsteemiga ei pea veel kohanema. Ajakava muutus puudutab Sind eelkõige siis, kui vajad I etapi abivahendit, näiteks ortopeedilisi jalatseid, muid proteese (silma-, rinna või juukseprotees) või nägemisabivahendit (näiteks valget keppi). Algselt oli nende üleviimine Tervisekassa süsteemi kavandatud 1. jaanuariks 2027, kuid nüüd toimub see 1. jaanuaril 2028. I ja II etapi toodete üleviimine Tervisekassa süsteemi ning nende toodete omaosaluse arvestamine täiendava ravimi- ja meditsiiniseadmehüvitise hulka rakenduvad 1. jaanuaril 2028.

2027. aastal ei muutu ka see, kuidas abivahendit saad – tõendi saamiseks tuleb endiselt pöörduda vastava spetsialisti juurde ja abivahendi ostmiseks või üürimiseks Sotsiaalkindlustusameti lepingupartneri poole.

Kas minu olemasolev tõend või õigus soodustusele kaob?
Olemasolev tõend või õigus soodustusele säilib ning 2027. aastal jätkub I ja II etapi abivahendite hüvitamine senise korra järgi. Nende toodete Tervisekassasse üleviimisel on jätkuvalt 2028. aastal plaanis püsikasutajate olemasolevad tõendid uude süsteemi automaatselt üle tuua.

Kas reformi edasilükkamise tõttu jääb mõni kavandatud positiivne muudatus ära?
Eesmärk **jääb samaks:** koondada abivahendite ja meditsiiniseadmete hüvitamine ühtsesse Tervisekassa süsteemi, asendada pabertõend järk-järgult digitaalse meditsiiniseadme kaardiga ja anda meditsiiniseadme kaardi (niinimetatud digitõendi) väljakirjutamise õiguse laiemale spetsialistide ringile. Muutub ainult reformi rakendamise algusaeg (senise 01.01.2027 asemel 01.01.2028). Reformi eesmärk, tegevused ja lõpptähtaeg (01.01.2029) jäävad samaks.

Kas kõik abivahendid viiakse endiselt 2029. aastaks Tervisekassa süsteemi?
. Kõigi abivahendite Tervisekassa süsteemi viimise tähtaeg jääb samaks. III etapp

jõustub senise kava kohaselt ning reformi lõpptähtaeg on 1. jaanuar 2029. Pimedate juhtkoerte teenuse korraldus jääb seejuures Sotsiaalkindlustusametisse ning sellele luuakse 2029. aastaks eraldi lahendus.

Korduma kippuvad küsimused: spetsialistid (arstid, õed, terapeudid jt)

Mida ajakava muutus spetsialistile tähendab?
I ja II etapi toodete puhul jätkub 2027. aastal kogu senine korraldus ja abivahendi vajaduse tuvastamisel tuleb väljastada abivahendi tõend. Üldjuhul väljastatakse tõend paberkandjal, kuid selle võib vormistada ka digitaalselt allkirjastatuna või mõne abivahendiettevõtte veebilahenduse kaudu. I ja II etapi abivahendite vajaduse tõendamine liigub digitaalse meditsiiniseadme kaardi süsteemi alates 1. jaanuarist 2028. Lisandunud aeg võimaldab pikema aja täpsustada rakendustingimusi ning valmistada ette juhendmaterjale ja koolitusi.

Kas väljakirjutamise õiguste laiendamine lükkub samuti edasi?
Meditsiiniseadme kaardi väljakirjutajate ring laieneb algselt kavandatud 1. jaanuari 2027 asemel 1. jaanuarist 2028. Sellest ajast saavad praegu Tervisekassa kaudu hüvitatavatele meditsiiniseadmetele kaarti lisaks arstidele välja kirjutada ka teised selleks pädevad spetsialistid. Õigus antakse pädevatele spetsialistidele nende teadmiste ja oskuste piires ning täiendav ettevalmistusaeg võimaldab vastutuse, pädevuse ja dokumenteerimise nõuded selgemalt kokku leppida.

Kas spetsialistide töökoormuse vähendamise eesmärk muutub?
Spetsialistide töökoormuse vähendamise eesmärk jääb samaks. Pabertõendi järkjärguline asendamine digitaalse kaardiga, püsikasutajate tõendite automaatne üleviimine ja väljakirjutamise õiguse laiendamine jäävad reformi osaks. Muutub ainult I etapi rakendamise alguskuupäev, et praktiline üleminek oleks võimalikult sujuvalt korraldatud.

Korduma kippuvad küsimused: ettevõtted, apteegid (abivahendite ja meditsiiniseadmete müüjad ja üürijad)

Mida ajakava muutus ettevõttele tähendab?

I etapi toodete üleviimine Tervisekassa süsteemi lükkub 1. jaanuarilt 2027 edasi 1. jaanuarile 2028 ja need viiakse üle koos II etapi toodetega. Seetõttu jätkub 2027. aastal senine korraldus ja I etapi toodete müümiseks riigi soodustusega peab ettevõte olema jätkuvalt Sotsiaalkindlustusameti lepingupartner. Täname I etapi ettevõtteid, kes on

tooted juba meditsiiniseadmete ja abivahendite andmekogus (MSA) registreerinud. 2027. aasta jooksul sõlmib Tervisekassa uute partneritega ka müügilepingud. II–III etapi ajakava ei muutu.

Kas ettevõte peab 2027. aastal Tervisekassa süsteemile üle minema?
I ja II etapi toodete puhul reformi ajakava tõttu veel mitte. Üleminekuks tuleb siiski valmistuda, et vajalikud registreeringud, hinnakokkulepped, lepingud ja tehnilised lahendused oleksid 1. jaanuariks 2028 valmis.

Mida tähendab muudatus I etapi ettevõtetele?
Tervisekassa nõukogu andis 6.11.2026 koosolekul toetuse I etapi ettevõtete toodete rahastamiseks, see tähendab, et juba Tervisekassaga kokku lepitud meditsiiniseadmete loetelu, sealhulgas hinnakokkulepped on sisuliselt jätkuvalt asjakohased, kuid nende rahastamine kokku lepitud tingimustel lükkub praktikas aasta võrra edasi. Ettevõtted, kes on Tervisekassaga kokkuleppe saavutanud, ei pea praegu midagi täiendavalt tegema ning MSA-s registreeritud toodete andmed jäävad kehtima.

I etappi kuuluvaid tooteid, mida veel ei ole registris, kuid mida ettevõte soovib Tervisekassa soodustusega alates 2028. aastal müüa, saab meditsiiniseadmete loetellu taotleda. Selleks tuleb tooted andmekogus registreerida ja registri kaudu Tervisekassale soodustuse taotlus esitada hiljemalt 1. juuniks.

Mida tähendab muudatus II ja III etapi ettevõtetele?
Ajakava muudatus ei mõjuta II ja III ettevõtete tegevusi, sest nende toodete ajakava ei muutu. Jätkuvalt on vajalik tegeleda toodete andmekogus registreerimisega. Lisainfo andmekogus registreerimise kohta on leitav siit.

Kas MSA-s registreerimise nõue muutub?
MSA-s registreerimine jääb reformi lahenduse osaks ja on Tervisekassa hüvitamise eelduseks.

Kas hinnakokkulepete põhimõte muutub?
Hinnakokkulepe määrab endiselt toote maksimaalse jaehinna Tervisekassa hüvitamise korral. Lisandunud ettevalmistusaega saab kasutada rakenduslike aspektide ette valmistamiseks, sh uute müügilepingute sõlmimiseks uute ettevõtetega.

Korduma kippuvad küsimused: apteegid

Mida ajakava muutus apteegile tähendab?
I ja II etapi abivahendite müük liigub Tervisekassa süsteemi 1. jaanuaril 2028. 2027. aastal jätkub abivahendite väljastamine senise korra järgi (abivahendi tõendi alusel liidestudes X-tee kaudu SKAIS2-te oma infosüsteemiga või MISP2 vahendusel).

Kas apteek peab sõlmima uue müügilepingu?
Tervisekassa süsteemis annab apteegile meditsiiniseadmete müügi õiguse üldapteegi tegevusluba ja eraldi müügilepingut ei ole vaja. Reformi ajakava muutus seda põhimõtet ei muuda. Apteek, kes soovib 2027. aastal müüa abivahendeid, kuid ei ole täna SKA partner, peab selleks sõlmima müügilepingu SKA-ga.

Kas apteegi töökorraldus muutub juba 2027. aastal?
2027. aastal veel mitte, muudatus toimub 1. jaanuaril 2028, kui Tervisekassasse on plaanis viia I ja II etapi abivahendid. Täiendav ettevalmistusaeg võimaldab apteekidel kohaneda hinnastamise põhimõtte muudatusega, mille kohaselt tuleb meditsiiniseadmete loetellu lisatud toodete puhul soodustusega müügil kinni pidada maksimaalsest lubatud jaemüügihinnast. Ajakava muudatus annab rohkem aega, et tarneahela kulude arvestus ja praktiline müügikorraldus enne uue süsteemi rakendumist läbi töötada.

Korduma kippuvad küsimused: riigiasutused ja poliitikakujundajad

Mida reformi ajakava muutus riigiasutustele tähendab?
Reformi I ja II etapp jõustuvad koos 1. jaanuaril 2028 ning III etapp endiselt 1. jaanuaril 2029. Ajakava muudatus annab Sotsiaalministeeriumile, Tervisekassale ja Sotsiaalkindlustusametile rohkem aega õigusaktide, infosüsteemide, rahastamiskorralduse ja rakendustingimuste ettevalmistamiseks.

Kas ajakava muutus mõjutab reformi eesmärke ja ulatust?
Reformi eesmärk on jätkuvalt koondada abivahendite ja meditsiiniseadmete hüvitamine ühtsesse Tervisekassa süsteemi, lihtsustada inimeste jaoks abivahendite kättesaadavust ning vähendada halduskoormust. Muutub üksnes I ja II etapi jõustumisaeg, kuid reformi kogupikkus ja III etapi jõustumine 1. jaanuaril 2029 jäävad samaks.

Millised on Ravimiameti, Tervisekassa ja Sotsiaalkindlustusameti (SKA) tegevused seoses reformiga 2027. aastal?

2027. aastal jätkavad asutused reformi ettevalmistamist, et I ja II etapi muudatused saaksid jõustuda 1. jaanuaril 2028. **Ravimiamet** tegeleb abivahendite registreerimise korralduse ja MSA arendustega, **Tervisekassa** valmistab ette toodete hüvitamis- ja hinnakokkuleppeid, infosüsteemide arendusi ning koostööd ettevõtetega. **SKA** jätkab senise abivahendite hüvitamise korraldamist ning valmistab koos Tervisekassaga ette andmete ja olemasolevate tõendite üleviimist uude süsteemi. Asutused teevad koostööd, et tagada muudatuste sujuv rakendumine ja abivahendite katkematu kättesaadavus.